

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Маргарита Гарига-Грихно

ДАВНЬОРУСЬКІ КУРГАННІ НЕКРОПОЛІ ЧЕРНІГОВА ТА ЧЕРНІГІВСЬКОГО ПОДЕСЕННЯ В ДОСЛІДЖЕННЯХ Д. І. БЛІФЕЛЬДА.....6

Володимир Коваленко

МОЛОДІ РОКИ ВОЛОДИМИРА СВЯТОСЛАВИЧА: ШЛЯХ ДО КИЇВСЬКОГО ПРЕСТОЛУ У СВІТЛІ ТЕОРІЙ А. АДЛЕРА – Е. ЕРІКСОНА.....10

Володимир Пилипенко

СХІДНЕ ОБЛИЧЧЯ КОЗАКА МАМАЯ: СХІДНІ ВПЛИВИ ТА УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО.....17

Артем Ласвський

ПОЛКОВА СТАРШИНА СТАРОДУБСЬКОГО ПОЛКУ: КОМПЛЕКТАЦІЯ, ПОСАДОВІ ОBOB'ЯЗКИ, КАДРОВА РОТАЦІЯ.....23

Ірина Петренко

ОДРУЖЕННЯ МИРЯН ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ЗАБОРОНЕНИХ СТУПЕНЯХ СПОРІДНЕНОСТІ В ГЕТЬМАНЩИНІ ХVІІІ ст. (НА ОСНОВІ ДОКУМЕНТІВ ФОНДУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ДУХОВНА КОНСИСТОРІЯ»).....29

Ганна Доманова

МІСЬКЕ СУДОЧИНСТВО (ЗА АКТОВИМИ КНИГАМИ ЧЕРНІГІВСЬКОГО МАГІСТРАТУ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХVІІІ ст.).....35

Людмила Ясновська

О.Ф.ШАФОНСЬКИЙ – ДОСЛІДНИК ДАВНЬОРУСЬКИХ СТАРОЖИТНОСТЕЙ ЧЕРНІГІВЩИНИ.....42

Ольга Сидоренко

УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ ЧЕРНІГІВЦІВ, ЯКІ ВІДЗНАЧИЛИСЯ У КРИМСЬКІЙ ВІЙНІ 1853 – 1856 рр.....46

Наталія Ципляк

НАВЧАЛЬНО-МАТЕРІАЛЬНА БАЗА ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ У ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ ст.....52

Наталія Дорошок

СТРУКТУРА ТА КАДРОВИЙ СКЛАД СТАТИСТИЧНОЇ СЛУЖБИ ПРИ ЧЕРНІГІВСЬКОМУ ЗЕМСТВІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ ст.).....58

Галина Полієнко

УЧАСТЬ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ В АНТИАЛКОГОЛЬНИХ КОМПАНІЯХ У КІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ ст.....62

Людмила Житник

СТАРООБРЯДНИЦТВО ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ В ІСТОРІОГРАФІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст.....67

Олександр Литовченко

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФОТО- ТА КІНОСПРАВИ В ЧЕРНІГОВІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНИ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ ст.....71

Ольга Гейда

АРХЕОЛОГ ТА КОЛЕКЦІОНЕР ТУРВОНТ КИБАЛЬЧИЧ.....77

Олександр Рахно

ПРЕДВОДИТЕЛЬ ДВОРЯНСТВА ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ О. О. МУХАНОВ: ВІХИ ЖИТТЯ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....85

Андрій Чуткий
ДО БІОГРАФІЇ РОДИНИ ДРАГОМАНОВИХ: ІСТОРІЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ
С. М. ДРАГОМАНОВИМ.....92

Тамара Демченко
ЧЕРНІГІВЦІ НА «СВЯТІ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ».....98

Ігор Срібняк
З ІСТОРІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВО-ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ІНТЕРНОВАНОЇ В ПОЛЬЩІ АРМІЇ
УНР У 1921 Р.: «ЮНАЦЬКА ШКОЛА ПРИСКОРЕНОГО ВИПУСКУ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
СТАРШИН ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ В ТАБОРІ КАЛІШ».....105

Світлана Рой
УЧАСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ НІЖИНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАРОДНОЇ ОСВІТИ
У ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОМУ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ ЗА ДОБИ УКРАЇНІЗАЦІЇ У
20-х рр. ХХ ст.....109

Катерина Ромашко
СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ В 20-х рр. ХХ ст. (НА МАТЕРІАЛАХ
ЧЕРНІГІВСЬКОГО І НІЖИНСЬКОГО ІНСТИТУТІВ НАРОДНОЇ ОСВІТИ).....114

Андрій Острянюк
«ВИЩА ШКОЛА НА ЧЕРНІГІВЩИНІ І РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ У 1920 -
1930-х рр.».....118

Володимир Гаврилов
ДЕРЖАВНІ ФІНАНСОВІ ПОЗИКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДОБРОБУТ СЕЛЯН У ПОВОЄННИЙ
ЧАС.....126.

Оксана Савицька
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОДОЮ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІГОВА В 1943-1953 рр. ЯК ПОВСЯКДЕННА
ПРАКТИКА.....131

Тетяна Букіна
РОЗВИТОК КОЛГОСПНОЇ СИСТЕМИ НА ШЛЯХУ ПЕРЕХОДУ ВІД КОЛЕКТИВНОЇ ДО
ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1980-х рр.: НА ПРИКЛАДІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ
ТА ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ УРСР.....139

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

Ростислав Вацеба
ГЕНРІХ ГОТШАЛКОВИЧ – “КОРОЛЬ” СЛОВ’ЯН І НОРДАЛЬБІНГІВ: ПОЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ
ПРАВИТЕЛЯ І ЙОГО ДЕРЖАВИ.....145

Володимир Дятлов
ОБРАЗИ СВІТЛА, НОЧІ І ТЕМРЯВИ В РЕФОРМАЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ ХVІ СТОЛІТТЯ.....155

Олена Козинець
СТВОРЕННЯ ТА РЕОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОГО МІНІСТЕРСТВА РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У
ПЕРШІЙ ЧВЕРТІ ХІХ ст.....161

Тетяна Кандаурова

ВОЕННЫЕ ПОСЕЛЕНИЯ КАК ЦИВИЛИЗУЮЩИЕ ПРАКТИКИ РАЗВИТИЯ ОТДЕЛЬНЫХ ТЕРРИТОРИЙ: ОПЫТ АВСТРИЙСКОЙ ВОЕННОЙ ГРАНИЦЫ И РОССИИ.....	165
Костянтин Ячменіхін ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВІЙСЬКОВИХ ПОСЕЛЕННЯХ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ ст.	172
Світлана Бучаста ЗАКОНОДАВЧА БАЗА РЕГУЛЮВАННЯ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ПОСЕЛЕННЯХ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ ст.....	180
Олена Приходьон ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВИЙ СТАТУС ДУХОВЕНСТВА ЗА ДОБИ ПРАВЛІННЯ МИКОЛИ I.....	185
Викторія Марасанова НАЦИОНАЛЬНЫЙ СОСТАВ ЧИНОВНИКОВ ЯРОСЛАВСКОЙ ГУБЕРНИИ В ХІХ – НАЧАЛЕ ХХ в.....	190
Людмила Павленко НОВІ ТЕНДЕНЦІ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТЛОВОГО ПРОСТОРУ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА США У ПУБЛІЦИСТИЧНІЙ ПЕРІОДИЦІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст.....	194
Олена Стрілюк С. Ю. КРИЖАНОВСЬКИЙ – «ГОЛОВНИЙ НАТХНЕННИК» ЧИ «ЗЛИЙ ГЕНІЙ» П. А. СТОЛИПІНА.....	202
Олександр Герасимчук КУСТАРНІ ПРОМИСЛИ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ В РОКИ СТОЛИПІНСЬКОЇ АГРАРНОЇ РЕФОРМИ (1906–1917 рр.).....	210
Вікторія Головка ДІЯЛЬНІСТЬ І.Я.ГУРЛЯНДА НА ПОСТУ РЕДАКТОРА ОФІЦІОЗУ «РОСІЯ».....	215
Наталія Лашук ПРОБЛЕМА «ЖИДОМАСОНСЬКОЇ ЗМОВИ» В РОСІЙСЬКІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ ПОЧАТКУ ХХ ст.....	219
Сергій Малишко ПРАВОСЛАВНЕ ВІЙСЬКОВЕ ДУХІВНИЦТВО РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У 1914 р.....	223
Ольга Мітькіна ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА СЛУЖБІ ФРАНКОФОНІЇ.....	228
Тетяна Соломенна ТРАНСФОРМАЦІЯ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ПІСЛЯ САМІТУ У ВІЛЬНЮСІ.....	235
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	239
CONTENTS	241